

Laboratorio- ja tutkimuslinja
Eläinterveystutkimuksen yksikkö

Hakemus

Lupa näytteenottokalastukseen

Pvm/Datum/Date

12.5.2023

Dnro/Dnr/DNo

3049/05.20.10/2023

Tornionjoen vesistön kalastus- ja osakaskunnat sekä Tornion

kaupunki **TORNION KAUPUNGIN
TEKNISET PALVELUT**
Saap. 23.5.2023 Dn:o 3516/2023

HAKEMUS LUVAN SAAMISEKSI NÄYTELOHIEN KALASTAMISEEN TORNIONJOEN VESISTÖN LOHIKUOLEMIEN SELVITYKSIÄ VARTEN

Ruokavirasto on tehnyt tutkimuksia Tornionjoessa havaitun nousulohien lisääntyneen kuolleisuuden selvittämiseksi. Kuolleisuutta havaittiin ensimmäisen kerran jo vuonna 2014 ja vuonna 2016 Ruokavirasto teki yhteistyönä Ruotsin valtion eläinlääkintälaitoksen (Statens Veterinärmedicinska Anstaltin, SVA) kanssa asiasta projektiluontoisesti selvityksen. Selvityksessä todettiin, että useimmiten nousulohien lopullisena kuolinsyynä on vesihometartunta, jolle kalojen iholle aikaisemmin syntyneet vauriot kalan altistavat. Tällaisina altistavina tekijöinä pidettiin mekaanisia, esimerkiksi kalanpyydyksistä irtipääsyn tai päästämisen ja kaloja syövien eläinten saalistusyritysten seurauksena syntyneitä ihohaavoja. Varsinaisia kaloilla tavattavia kulkutaudinomaisia tunnettuja virus-, bakteeri- tai loistauteja ei sairailta lohilla todettu.

Vuonna 2019 Tornionjoella havaittiin lohissa nousuhaluttomuutta ja poikkeavaa kuolleisuutta ja Ruokavirasto jatkoi Tornionjoen lohikuolemien selvittämistä. Vuosille 2021 ja 2022 Ruokavirasto haki Lapin ELY-keskukselta poikkeuslupaa näytekalojen pyydystämiseksi ja pyysi Tornionjoen kalastusoikeuden haltijoina toimivilta kalastus- ja osakaskunnilta lupaa sairaiden kalojen kiinniottamiseen tutkimustarkoituksessa. Vuosina 2021 ja 2022 Tornionjoella havaittiin oireilevia lohia edellisvuosia vähemmän ja oireellisia lohia saatiin näytteeksi tavoiteltua vähemmän. Yhteensä näytekaloja saatiin kahden vuoden aikana 15. Kaloissa todettiin ihoverenvuotoja ja muita ihomuutoksia sekä vesihometartuntoja. Näytteeksi saaduista kaloista ei tutkimuksissa löytynyt kaloille tautia aiheuttavia viruksia tai bakteereita, jotka olisivat selittäneet kalojen oireilun. Muutakaan selvää syytä kalojen oireiluun ei ole todettu. Ruokavirasto lähetti lohien ihonäytteitä tutkittavaksi Tanskaan (DTU Aqua) ja tulosten perusteella on syytä selvittää tarkemmin, että onko lohien iho-oireiden taustalla solunsisäinen bakteeri-infektio. Ruokavirasto aikoo jatkaa Tornionjoen lohien terveyden seurantaan tulevana kesänä yhdessä SVA:n ja Luonnonvarakeskuksen (Luke) kanssa.

Tornionjoen lohilla esiintyneiden vesihometartuntojen vuoksi Ruokavirasto on yhdessä Luonnonvarakeskuksen kanssa aloittamassa erillistä vesihometutkimusta Tornionjoella. Sairaiden kalojen näytteitä tullaan hyödyntämään myös vesihometutkimuksessa, jossa vesihomeen esiintymistä seurataan sekä vedessä että lohissa. Näytteitä kerätään ensisijaisesti kalastuskilpailuissa kalastetuista kaloista, mutta koska vesihometartuntojen esiintyminen painottuu loppukesään ja syksyyn, tullaan näytteenottoa jatkamaan myös varsinaisen kalastuskauden ulkopuolella.

Ruokavirasto jatkaa Tornionjoen vesistön lohien terveyden seurantaan vuonna 2023. Ruokavirasto hakee Lapin ELY-keskukselta poikkeuslupaa näytekalojen kiinniottoa varten. Näytekalojen hankinnassa

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Laboratorio- ja tutkimuslinja
Eläinterveystutkimuksen yksikkö

Hakemus

Lupa näytteenottokalastukseen

Pvm/Datum/Date 12.5.2023 Dnro/Dnr/DNo 3049/05.20.10/2023

tarvitaan myös yleisön ja kalastajien apua. Ruokavirasto pyytää Tornionjoen vesistön kalastusoikeuden haltijoina toimivilta kalastus- ja osakaskunnilta lupaa sairaiden kalojen kiinniottamiseen tutkimustarkoituksessa käsin tai enintään haavia apuna käyttäen. Ennen kalojen kiinniottoa tulee kiinniottamista tekevän tahon olla yhteydessä Ruokavirastoon saadakseen sähköpostitse tai tekstiviestillä luvan kalojen kiinniottamiseen. Ruokavirasto sitoutuu ohjeistamaan näytteenottoa ja pitämään kirjaa näytekaloja kiinniottavista henkilöistä ja näytteenottoaikoista.

Tornionjoen vesistössä pitkään jatkuneiden ongelmien syitä ei ole saatu selville useina vuosina suoritetuista tutkimuksista huolimatta, ja siksi on tarpeen jatkaa tutkimustyötä. Pyydämme siis kalastus- ja osakaskuntien hyväksyntää sairaiden kalojen kiinniottoa varten vuosille 2023 ja 2024.

Pyydämme toimittamaan vastauksen lupahakemukseen joko sähköpostilla: marjukka.rask@ruokavirasto.fi

tai

postilla: Ruokavirasto Oulu, Marjukka Rask, Elektriikkatie 3, 90590 Oulu.

Kunnioitavasti,

Yksikönjohtaja

Riikka Holopainen

Jakelu: Alamuonion osakaskunta, Alaraumon osakaskunta, Alavojakkalan kalastuskunta, Alkkulan ja Kä-kivaaran osakaskunta, Armassaaren kalastuskunta, Enontekiön yhteismetsän osakaskunta, Jerisjärven osakaskunta, Juoksengin osakaskunta, Kainuunkylän osakaskunta, Kangosjärven osakaskunta, Kare-suvannon osakaskunta, Karungin osakaskunta, Kaulirannan osakaskunta, Kelottijärven osakaskunta, Kiu-runiemen kalastuskunta, Kivirannan kalastuskunta, Kolarin osakaskunta, Korpikylän kalastuskunta, Kuvakankaan osakaskunta, Kukkolan osakaskunta, Kukkolankosken osakaskunta, Kätkäsuvannon osakaskunta, Lappeen-Ääverkosken osakaskunta, Lempeän osakaskunta, Muonionniskan osakaskunta, Niemmen-Saloniemen kalastuskunta, Niskamaan osakaskunta, Nuotiorannan osakaskunta, Närkin-Tengeliön-Portimojärven osakaskunta, Palojoensuun vok:n osakaskunta, Pasmajärven yhteismetsän kalastuskunta, Pellon tilojen nro 1-24,27 osakaskunta, Pellon tilojen nro 3-24 JA 27 osakaskunta, Pellon kylän yhteismetsän kalastuskunta, Piippolan osakaskunta, Pirkkiön osakaskunta, Sieppijärven osakaskunta, Tapojärven osakaskunta, Teurajärven osakaskunta, Tornion kaupunki, Turtolan kalastuskunta, Väylänpään osakaskunta, Ylimuonion osakaskunta, Ylimuonion Ilosaaren osakaskunta, Yliraumon osakaskunta, Ylivojakalan osakaskunta, Ylläsjärven osakaskunta, Äkäsjärven osakaskunta, Äkäslompolon osakaskunta

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Dokumentet har satts upp och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Yksikönjohtaja RIIKKA HOLOPAINEN
Hyväksytty 12.5.2023

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7